

YUNG 4P 2000

Dejan U. Skala
Glavni i odgovorni urednik

Krajem septembra 2000. u Vrnjačkoj Banji u Srbiji održano je savetovanje Jugoslovenskog udruženja za naftu i gas (YUNG) na kome su se razmatrali najvažniji pravci i mogućnosti razvoja naftne, gasne, petrohemijske i komplementarne industrije u Jugoslaviji. Tokom savetovanja bilo je izloženo skoro 180 radova, plenarnih i sekcijских predavanja i vođena je interesantna disusija u 4 standarne oblasti koje pokriva ova acocijacija: proizvodnja i istraživanje nafte (1), prerada nafte (2) informatika i promet nafte i derivata (3) i primena naftnih derivata (4). Na ovom savetovanju prijavljeni radovi su svrstani i u 5-tu sekciju u kojoj su razmatrani aspekti zaštite životne sredine i posledice bombardovanja, pre svega rafinerijskih i petrohemijskih postrojenja u Jugoslaviji, od strane avijacije NATO snaga izvedene u periodu april–jun 1999.

Rezultati Savetovanja su omogućili da se na stručan, profesionalan i objektivčan način procene reprodukcione sposobnosti i tehno–ekonomsko stanje i ukupni potencijali ovog značajnog segmenta privrede u Jugoslaviji. Uredništvo želi da ovim brojem časopisa Hemijska industrija širem krugu čitalaca omogući da u nekoliko izabranih radova prikaže stanje i perspektive budućeg rada na stabilizaciji ukupnog poslovanja najveće rafinerije u Jugoslaviji. Ova rafinerija je locirana u industrijskom kompleksu u Pančevu, koje je u 1999. pretrpelo vrlo teška razaranja i oštećenja, posebno opasno u pogledu zagađenja životne sredine. Toj problematici i posledicama bombardovanja, sigurno je, u dužem vremenskom periodu, posvetiće se dužna pažnja i sva stručnost kako bi se lokacija "Pančevo" dovela u standardima definisano i prihvatljivo stanje.

U jednom od radova koji su pripremljeni za ovaj broj, ukazuje se u osnovnim crtama na stanje rafinerijske prerade u NIS–Rafineriji nafte Pančevo pre i nakon bombardovanja, zatim na preduzete mere u sanaciji oštećenja koja su izvedena po fazama, kao i na mogućnosti razvoja ovog kompleksa u narednom periodu. Autori ovog rada (O. Očić, M. Santrač i B. Perišić) ukazuju na mogućnost i perspektive ove rafinerije u preradi oko 5 mil t/god nafte. Takođe, ukazuju na buduće pravce rekonstrukcije i modernizacije postojećih ili izgradnje novih postrojenja u okviru ove rafinerije, poboljšanja rada i energetske efikasnosti postojećih postrojenja uz zaštitu životne sredine, realizaciju zajedničkih razvojnih projekata u saradnji sa HIP–Petrohemijom. Sve ove inicijative, usmerene su, pre svega na postizanje kvaliteta derivata koji će se proizvoditi u ovoj rafineriji u narednom periodu prema standardima EU. Stoga se u radovima "Trend razvoja kvaliteta motornih benzina i dizel goriva u svetu i kod nas" (S. Bogojević i P. Pavlović) i "Savremeni parvci katalitičkih procesa prerade nafte – osvrt na proces hidrobrade" (D. Skala) na iscrpan način zainteresovani upućuju na problematiku reformulisanih motornih benzina i dizela i inicijativama za usvajanje standarda u skoroj budućnosti (do 2005.) u ovoj oblasti u Jugoslaviji. Pokazano je da kvalitet motornih goriva u Jugoslaviji značajno zaostaje za onim u razvijenim zemljama Evrope ali da zaostaje i u pogledu kvaliteta derivata koji se proizvode u susjednim zemljama. Postoji više mogućnosti za ispunjenje budućih standarda za benzin i dizel koje u svom radu navode S. Bogojević i P. Pavlović ali i sasvim nedvosmisleno pokazuju da će se nakon rekonstrukcije i izgradnje nekih manjih projekata u rafineriji u Pančevu proizvoditi samo manje količine motornih benzina i dizela prema važećem standardu EU za 2000.

U radu "Gasifikacija teških frakcija nafte i mogućnosti primene u rafinerijama" autori (M. Santrač, O. Očić i B. Radovanović) ukazuju da je ovo jedna od više mogućnosti da se zadovolje sve strožiji propisi u pogledu zaštite životne sredine. Naime, gasifikacijom teških ostataka smanjila bi se emisija štetnih materija u atmosferu, a istovremeno povećala energetska efikasnost i ekonomičnost rada rafinerije. Proizvodnjom sinteznog gasa koji nastaje gasifikacijom teških ostataka mogu se dalje dobiti različiti proizvodi (metanol, oksigenati i dr.), a od optimalnog izbora postrojenja za gasifikaciju u sklopu rafinerijskog, petrohemijskog i kompleksa za proizvodnju veštačkih đubriva, u industrijskoj zoni Pančeva, postići povoljni ekonomski i ekološki efekti.

Savetovanje YUNG 4P 2000 imalo je i zadatak da promoviše i podstakne najmlađi stručni kadar iz industrije kao i mlade istraživače iz pojedinih naučnih instituta i fakulteta. Bila je to jedinstvena prilika da se oni svojim profesionalno urađenim projektima, analizama i studijama koji su prezentirani u radovima na savetovanju ili odbrani kao diplomski radovi, iz oblasti hemijske tehnologije, hemije, mašinstva, elektrotehnike, programiranja, ekonomike i informatike, pokažu široj javnosti u kojoj meri je "znanje" i "stručnost" spremno da u ovom trenutku ponese ozbiljno breme odgovornosti za budući razvoj naftne, petrohemijske, gasne i druge komplementarne industrije u Jugoslaviji. U ovom broju časopisa se čitaoci mogu upoznati i sa radovima koji su nagrađeni u sekciji prerade nafte (2), čiji su autori iz NIS–Rafinerije nafte u Pančevu, a gde je ukazano na "Kvalitet proizvoda primarne prerade nafte na osnovu randman analize nafte" (G. Stojak i I. Genčić) i analizu rada jednog kompleksnog postrojenja u okviru rafinerije nafte u Pančevu: "Simulacija dela postrojenja za katalitičko krekovanje" (B. Radovanović i N. Divjak). Posebno impresivan deo na savetovanju YUNG 4P 2000 bila su izlaganja stručnjaka iz rafinerije nafte u Pančevu koji su na upečatljiv i koncizan način pokazali kako su realizovana kompleksna tehnička rešenja primenjena pri obnovi i revitalizaciji nekih porušenih delova rafinerije. Neka od njih se zasigurno mogu smatrati pravim podvizima i verovatno će biti publikovani u drugim časopisima koji se bave ovom problematikom.

